

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 24/27453-1
Saksbehandler Nina Stenbro

Utvalg	Møtedato
Administrasjonsutvalget	08.10.2024
Fylkesutvalget	08.10.2024

Bibliotek24 - Strategisk samarbeid gjennom KS Digitale Fellestjenester AS

Fylkeskommunedirektørens forslag til vedtak

Strategisk samarbeid med Bibliotek24 gjennom KS Digitale Fellestjenester AS vedtas. En eventuell økning i budsjettrammen innarbeides i budsjettet.

Sammendrag

Etter tre driftsår som prosjekt, etableres nå Bibliotek24 som eget produkt fra KS Digitale Fellestjenester finansiert gjennom kjøp av driftstjenester fra fylkeskommunene.

Fylkeskommunen har siden 2021 deltatt i prosjekt Digin ledet av Vestfold fylkeskommune, med utviklingsmidler fra Nasjonalbiblioteket. Prosjektets mål har vært å opprette en ny driftsform for anskaffelse og drift av digitale innholdstjenester for folkebibliotek og offentlige videregående skolebibliotek i fylket, kalt Bibliotek24. Arbeidet har medført et likere digitalt bibliotektilbud i landet, forenklet koblingen mellom bibliotek og leverandører, samt stordriftsfordeler og styrket forbrukermakten for bibliotekene.

Kommunale bibliotek i eget fylke kan kjøpe inn digitale innholdstjenester gjennom Bibliotek24 til tilnærmet innkjøpskostnad for Bibliotek24 og høste gevinster av stordriftsfordelene det strategiske samarbeidet medføre. Det strategiske samarbeidet sikrer at fylkeskommunen ivaretar personvernet for sluttbrukere av tjenestene likt med landet ellers.

Etter tre driftsår som prosjekt etableres det nå et strategisk samarbeid med Bibliotek24 gjennom KS Digitale Fellestjenester.

Saksopplysninger

I 2021 initierte Vestfold og Telemark fylkeskommune, sammen med Agder fylkeskommune og Rogaland fylkeskommune forprosjektet «Prosjekt Digin: Felles drift av digitale innholdstjenester» for å se på mulighetene for en norsk modell etter inspirasjon fra Danskenes Digitale Bibliotek (DDB).

Prosjekt Digin anbefalte en modell som tok sikte på å starte med å sentralisere innkjøpet av databaser, som flere fylkeskommuner allerede kjøpte inn hver for seg. Modellen ble presentert for samtlige fylkesbibliotek og deretter sluttet alle fylkeskommuner seg til hovedprosjektet «Prosjekt Digin: fra teori til praksis».

Hovedprosjektet lanserte i 2022 aktøren Bibliotek24 som allerede i fjerde kvartal 2022 hadde sentralisert anskaffelse og drift av seks av de største leverandørene som tidligere leverte enkeltvis til hvert fylke. Fylkene kunne nå for første gang snakke sammen om avtaler, se hverandres statistikk, og sørge for at alle bibliotek kunne tilby innbyggerne de samme mulighetene for hver eneste tjeneste.

Første driftsår resulterte i en reduksjon i avtaler som måtte vedlikeholdes av bibliotek og leverandører med 97 prosent, flere millioner i besparelser og mer digitalt innhold til befolkningen.

Som et leverandøruavhengig kompetansesenter, forhandler Bibliotek24 frem avtaler som ikke bare sørger for tilgang til viktige ressurser, men også fremmer sosial utjevning ved å tilby tjenester på like vilkår over hele landet.

Gjennom første halvår av 2023 ble det kjørt en høring i alle landets fylkeskommuner for opprettelsen av Bibliotek24 som eget interkommunalt selskap. Høringen ble tatt godt imot, men det kom også innspill på hvorvidt det ville være mer gunstig å legge Bibliotek24 til en eksisterende virksomhet fremfor å opprette et nytt interkommunalt selskap.

Høsten 2023 tok Agder fylkeskommune initiativ til opprettelsen av en arbeidsgruppe bestående av representanter fra KS, Vigo IKS (dagens Novari), KS Digitale Fellestjenester AS (KS DIF AS) og representanter fylkeskommunene. Leder for arbeidsgruppen var Per Morten Ekerhovd, direktør kultur og folkehelse i Vestland fylkeskommune. Arbeidsgruppens mandat var å se på kommunal sektors behov for å ta prosjektaktivitetene til bibliotek tjenesten (inkludert Bibliotek24) fra prosjekt til varig ordinær drift og videreutvikling. Arbeidsgruppen skulle utarbeide et forslag om veien videre for Bibliotek24 til fylkeskulturdirektørkollegiet og deretter til fylkeskommunekollegiet.

Etter organisatoriske, administrative og juridiske vurderinger av å overdra Bibliotek24 fra Vestfold fylkeskommune til henholdsvis Novari, KS DIF AS eller andre aktører (som Biblioteksentralen), anbefalte arbeidsgruppen at driften av Bibliotek24 overføres til KS Digitale Fellestjenester AS (KS DIF AS).

Vurderinger

Overføringen av Bibliotek24 fra Vestfold fylkeskommune til KS Digitale Fellestjenester må nå vedtas i alle landets fylkesutvalg eller fylkesting.

KS må på sin side legge dette frem for å sine rådgivende organer og gjøre juridiske og økonomiske vurderinger på hvorvidt en overdragelse er ønskelig. KS Digitale Fellestjenester skal se på hvordan de ønsker å prise tjenesten og endelig økonomisk fordeling mellom fylkene blir klar når dette arbeidet er gjort. Bibliotek24 er imidlertid anbefalt gjennom Prosjekt Digin en driftskostnad på 3,5 millioner kroner fordelt på to årsverk og øvrige driftsutgifter knyttet til aktiviteten.

Det strategiske samarbeidet legger også grunnlaget for en videreutvikling av mer sentralisert praksis for ytterligere digitale innholdstjenester med ulike finansieringskilder. Det kan dreie seg om sentralisert innkjøp av e-bøker og lydbøker, koordinering av en felles digital formidlingsløsning, forvaltning av et felles bibliotek API, samt å bidra til et større nordisk biblioteksamarbeid på tvers av landegrensene. Dette kan oppnås med Bibliotek24 som en leverandøruavhengig koordinator for bibliotekene.

Regionplan Agder 2030

Sentralisering av anskaffelse og drift av digitale innholdstjenester for bibliotek bidrar til å oppnå flere av målene i Regionplan Agder 2030. Gjennom å øke tilgangen til digitale innholdstjenester som erstatter eller supplerer den fysiske mediesamlingen bidrar det til å sikre likeverdig tilgang til informasjon for alle innbyggere. Samarbeidet bidrar til å utvikle pålitelig, bærekraftig og solid infrastruktur til en overkommelig pris. Ikke minst bidrar et fylkeskommunalt strategisk samarbeid med Bibliotek24 til å fremme bærekraftige ordninger for offentlige anskaffelser.

Gjennom Bibliotek24 vil alle innbyggere sikres en mer likeverdig og forutsigbar tilgang til kvalitetssikret digitalt innhold via biblioteket, som tilgang til redaktørstyrte medier og litterære opplevelser i ulike formater. Dette er særlig viktig for barn og unge.

Økonomiske konsekvenser

Ved å gå inn i et strategisk samarbeid med Bibliotek24 overfører fylkeskommunen enkelte driftsoppgaver knyttet til anskaffelse og drift av digitale innholdstjenester for folkebibliotek og offentlige videregående skolebibliotek.

Fylkeskommunen påregner en årlig kostnad i størrelsesorden 150 000–350 000 kroner, avhengig av den kommende prismodellen fra KS Digitale Fellestjenester AS.

Disse midlene er ikke hensyntatt i dagens budsjetttramme, og må behandles i forbindelse med budsjettprosessen for 2025.

Konklusjon

Gjennom Bibliotek24 sikrer fylkeskommunen at folkebibliotekene og de offentlige videregående skolebibliotekene i fylket opererer under nasjonale og enhetlige vilkår for digitale innholdstjenester. Dette vedtaket bidrar til å realisere en nasjonal infrastruktur som imøtekommer behovet for kvalitet og likeverd i tjenestetilbudet over hele fylket.

Fylkesutvalget vedtar at Agder fylkeskommune inngår i et strategisk samarbeid gjennom å kjøpe driftstjenester fra Bibliotek24, gjennom KS Digitale Fellestjenester AS.

Kristiansand, 30.08.2024

Tine Sundtoft
Fylkeskommunedirektør

Kristin Tofte Andresen
fylkesdirektør